

GREGORII PAPÆ IX.
DECRETALES,

UNA CUM

LIBRO SEXTO, CLEMENTINIS
ET EXTRAVAGANTIBUS,
AD VETERES CODICES RESTITUTÆ
ET NOTIS ILLUSTRATÆ.

Quibus accedunt

SEPTIMUS DECRETALIUM

ET

JO. PAULI LANCELOTTI
INSTITUTIONES JURIS CANONICI,
CUM INDICIBUS NECESSARIIS.

TOMUS SECUNDUS.

*Cum Sac. Cæs. ac Cathol. Majestatis & Potentissimi
Electoris Saxonie Privilegiis.*

COLONIÆ MUNATIANÆ,

Impensis EMANUELIS TURNEYSSEN, Bibliop. & Typogr.

M DCC LXXXIII.

PRAEFATIO AD BENEVOLUM LECTOREM
DE
USU SEQUENTIS INDICIS CONFECTI

JO. LE L. PR. PAR. Col. E. SS. M.

& P. S. Arg. Cant. & Can. Cap.

1. **T**ITULI Juris utriusque ad hoc digesti sunt, vel, ut Ideam claram compendiosamque materiae sub illis contentae statim Studiosi percipiant: vel, ut ad memoriam quondam lecta facilius revocentur; Quae, ut facilius obtineantur, duo potissimum in *Titulorum Indice* desiderari perspicuum est.

2. *Primo*, facillima & promptissima illorum investigatio, prout ab Auctoribus passim allegantur; quam utique assequetur vel rudior Tyro, si numeris suis absoluta serie Alphabetica disponantur. *Secundo*, cum ex ipsis initialibus vocabulis tota materia, quae quandoque multiplex est in uno Titulo, comperta non habeatur, ipsi Tituli, sub eadem serie secundum *Voces Principes*, iterum sunt distribuendi.

3. Ita modo *Tituli Juris Canonici* digesti sunt, ut utrumque statim ob oculos appareat; sicque variarum Linearum & Characterum dispositione distributi, ut discerni valeant *soli Tituli*, si his quis indigeat: quin & simul, materiam toto Corpore Canonico diffusam, ad idem verbum referant coadunatam (a).

4. Tituli initiales habent sub se *Collectionem* non modo *Gregorii IX.* quae caeteras plerumque complectitur & superat; verum etiam & *Sexti, Clementinarum, Extravagantium Joannis XXII. & Communium*, nova methodo integre continent, & discernunt (b); Quorum etiam discretionem nonnihil conferunt capitula signata: Ex quibus primo intuitu, notitia generalis, fusa vel paucis in Titulis tractatorum, erui potest.

5. Ne vero conqueri quis valeret, quod singulis verbis Citationes non sint appositae: duplici de causa consulto actum est. *Primo*, ut brevitati consuleretur, & Studiosi facilius titulos addicerent per frequentiore illorum, initialemque, ut ita dicam, indigationem. *Secundo*,

(a) Vide litt. C. Clerici, Clericis, Clerico, Clericorum. Litt. E. Ecclesia, Ecclesia, Ecclesias, Ecclesiast. Ecclesiis, &c.

(b) Vide etiam titulos: De Concessione Praebendae, Electione & electi potestate. Praebendis & dignitatibus. Privilegiis & excessibus privilegiorum. Rebus Ecclesiae alienandis. Religiosis domibus. Reliquiis & venerat. sanct. Sententia excommunicationis, &c.

DECRETALIUM

D. GREGORII PAPÆ IX.

LIBER PRIMUS.

TITULUS I. DE SUMMA TRINITATE ET FIDE CATHOLICA. CAPITULUM I.

De Trinitate & ipsius operibus. De fide & articulis fidei.

Innocentius III. in Concilio Generali cap. I. a
(An. Christ. 1215. Romæ.)

FIRMITER credimus b, & simpliciter confitemur c, quod unus solus est verus Deus, æternus, immensus, & incommutabilis, incomprehensibilis, omnipotens, & ineffabilis, Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus: tres quidem personarum, sed una d essentia, substantia, seu natura simplex omnino: Pater à nullo, Filius à Patre solo, ac Spiritus Sanctus pariter ab utroque: absque initio, semper ac sine fine: Pater generans, Filius nascens, & Spiritus Sanctus procedens: consubstantiales & coæquales, & coomnipotentes, & cœterni: unum universorum principium: creator omnium visibilium & invisibilium, spiritualium & corporalium: qui sua omnipotenti virtute simul ab initio temporis utramque de nihilo condidit creaturam, spirituales & corporales: angelicam videlicet & mundanam: ac deinde humanam, quali communem ex spiritu & corpore constitutam. Diabolus enim & alii demones à Deo quidem natura creati sunt boni, sed ipsi per se facti sunt mali. Homo vero diaboli suggestionem peccavit. §. 1. Hæc sancta Trinitas secundum communem essentiam individua, & secundum personales proprietates discreta, primo per Moysen & sanctos Prophetas, aliosque famulos suos, juxta ordinatissimam dispositionem temporum, doctrinam humano generi tribuit salutarem. §. 2. Et tandem unigenitus Dei filius, Jesus Christus à tota Trinitate communiter incarnatus, ex Maria semper virgine Spiritus Sancti cooperatione conceptus, verus homo factus, ex anima rationali & humana carne compositus e, una in deabus naturis persona, vitam vite manifestius demonstravit. Qui cum secundum divinitatem sit immortalis & impassibilis, idem ipse secundum humanitatem factus est mortalis & passibilis. Qui etiam pro salute humani generis in ligno crucis passus & mortuus, f descendit ad inferos, resurrexit à mortuis, & ascendit in cælum: sed descendit in anima, & resurrexit in carne: ascenditque pariter in

utroque: venturus in fine seculi, a judicaturus vivos & mortuos, & redditurus singulis secundum opera sua, tam reprobis, quam electis: qui omnes cum suis propriis resurgent corporibus, quæ nunc gerunt, ut recipiant secundum opera sua, sive bona fuerint, sive mala: illi cum diabolo penam perpetuam, & isti cum Christo gloriam sempiternam.

Tractatus hic de Sacramentis Ecclesiasticis. Abbas Siculus.

§. 3. Una b vero est fidesium universalis Ecclesia, extra quam nullus omnino salvatur. In qua idem ipse Sacerdos est sacrificium c Jesus Christus: cujus corpus & sanguis in sacramento altaris sub speciebus panis & vini veraciter continentur, transsubstantiatis pane in corpus, & vino in sanguinem potestate divina: ut ad perficiendum mysterium unitatis, accipiamus ipsi de suo, quod accepit ipse de nostro. Et hoc utique sacramentum nemo potest conficere, nisi Sacerdos, qui rite fuerit ordinatus, secundum claves Ecclesiæ, quas ipse concessit Apostolis, eorumque successoribus Jesus Christus. §. 4. Sacramentum vero d baptismi (quod ad Dei invocationem & individuae Trinitatis, videlicet Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, consecratur in aqua) tam parvulis, quam adultis in forma Ecclesiæ à quocunque rite collatum proficit ad salutem. Et si post susceptionem e baptismi quisquam prolapsus fuerit in peccatum, per veram potestatem semper penitentiam reparari f. §. 5. Non solum autem virgines & continentes, verum etiam conjugati, per rectam fidem & operationem bonam placentes Deo, ad æternam merentur beatitudinem pervenire.

CAP. II.

Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus vera unione, non collectivæ, seu similitudinaria, sunt una essentia, substantia, seu natura: quæ substantia non est generans, nec genita, nec procedens: quia illi actus non attribuntur substantiæ, sed personis: nec per hoc in Trinitate concluditur quaternitas. Contrarium sentientes, ut hæretici sunt censendi, nisi ab errore resipiscant, & correctioni Apostolicæ sedis se supponant. Abbas Siculus.

Idem in eodem. g

DAMNamus b ergo & reprobamus libellum seu tractatum, quem Abbas Joachim edidit contra Magistrum Petrum Lombardum, de unitate seu essentia Trinitatis, appellans ipsum hæreticum & insanum, pro eo, quod in suis dixit sententiis: [quoniam quedam sancta res est Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus, & illa non est generans, neque genita, neque procedens: unde asserit, quod ille non tam Trinitatem, quam quaternitatem attribuat in Deo, videlicet tres personas, & illam

a Hoc Concilium Romæ in Laterano celebratum est anno Christi 1215. assistentibus Hierosolymitano & Constantinopolitano Patriarchis, & totius fere orbis Episcopis, Principumque Legatis, anno Pontificatus Innoc. III. decimo octavo. b Cap. 1. eod. tit. in 4. compil. c Hunc Decr. & seq. cruditissime explicat B. Thom. opusc. 23. & 24. tom. 17. d Similes textus in 1. nullo hæreticus. 2. C. eod. tit. e Textus in 1. inter claras. 2. §. omnes. vers. & quoniam. C. eod. tit. f Omnis illud & sepultus est ut & Athanasius in symbolo, & hoc de descensu Christi, Rufinus auctore.

a Extremum judicium. b Ecclesia unitas. c Eucharistia. d Baptismus. e Penitentia. f Concor. cap. quia sanctitas. c. ponderet. & c. contumaces. 50. di. quod autem ad civilem positum & vindi tam attinet, nemo penitentia nocens esse desinit. l. 67. de furt. l. 17. de acil. ed. l. pen. vi hon. rap. g Cap. 2. h Cap. 2. eod. tit. in 4. compil. i L. 1. sent. dist. 5.